

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Факультет історії, права і публічного управління
Кафедра історії та культури України**

РЕВОЛЮЦІЙНІ ЗМІНИ В ЄВРОПІ. ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Навчально-методичний посібник для студентів 4
курсу та магістрантів ФІППУ
(за результатами пропедевтичної практики студентів
4 курсу)

Вінниця - 2021

Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України:

Навчально-методичний посібник для студентів 4 курсу та магістрантів ФППУ/за ред. доц. Мельничук Т.А., доц. Стадник О.О. – Вінниця, 2021. – 40 с.

Схвалено на засіданні кафедри історії та культури України

Від 14.01.2021 (протокол №5)

Схвалено на засіданні вченої ради факультету історії, права і публічного управління

Від 10. 02. 2021 (протокол №5)

Керівники практики – к. і. н., доцент Мельничук Тетяна, к. і. н., доцент Стадник Олена.

Студенти 4 курсу групи АІІ: – Білик Ганна, Трикіз Галина (вступ),– Лехкодух Тетяна (хмара тегів), Крот Богдан, Марек Руслана (кросворди), Бень Наталія, Нечай Діана (ребуси), Венжик Ірина (QR-коди), Іщук Віктор, Мельник Дар'я (тести),– Кушнір Ярослав, Рудківський Олександр (джерела і література), Микичур Олександр, Осадчук Тарас (упорядники матеріалу).

Рецензенти:

Коляструк Ольга Анатоліївна - докторка історичних наук, завідувача кафедрою історії та культури України, професорка.

Білокриницька Валентина Іванівна - заступник директора, вчитель історії та правознавства Хотівського академічного ліцею імені Левка Лук'яненка, Київська область. Спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший учитель.

Зміст

1.Вступ.....	5
2.Хмара тегів.....	8
3.Кросворди.....	11
4.Ребуси.....	18
5.QR-коди.....	23
6.Тести.....	29
7.Список використаних джерел та літератури	38

Від укладачів

Навчально-методичний посібник є першою спробою студентів 4 курсу факультету історії, права і публічного управління створити та упорядкувати елементарні методичні матеріали до обраної ними теми.

Поштовхом до укладання посібника стала пропедевтична практика студентів, що проводилася в умовах карантину та дистанційного навчання.

Обрана студентами тема «Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України» є однією із тем навчального інтегрованого курсу «Історія: Україна і світ». Вивчення цієї теми має на меті формування особистості, яка володіє ключовими і предметними компетентностями, усвідомлює власну національну ідентичність, має патріотичний світогляд, займає активну громадянську позицію, розуміє виклики глобалізованого світу і здатна реагувати на динаміку суспільних завдань через засвоєння й осмислення історичних явищ і процесів, що стосуються національних інтересів України XX–XXI ст. та її місця у світовій історії.

Упродовж пропедевтичної практики студенти під керівництвом керівників практики самостійно працювали над розробкою різнорівневих завдань для вивчення даної теми.

Посібник стане у нагоді студентам при проходженні активної практики у школі.

ВСТУП

У посібнику розміщені оригінальні авторські методичні розробки для засвоєння матеріалу обраного нами розділу: хронологія основних подій, цікаві ребуси, кросворди, а також тестові завдання, що допоможуть оцінити учня. Ми пропонуємо свій інноваційний підхід до викладання даної теми, щоб зацікавити учня до вивчення історії України та європейських держав.

Матеріал теми учні вивчають в 11 класі інтегрованого курсу «Історія: Україна і світ (від 1945 р. до сучасності)». Його структура наступна:

Вступ. Уроки Другої світової війни

Розділ 1. Повоєнне врегулювання

Розділ 2. Світ у пошуках нових моделей розвитку

Розділ 3. Україна в період «відлиги»

Розділ 4. Формування постіндустріального суспільства

Розділ 5. Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України

Розділ 6. Україна в сучасному світі

РЕВОЛЮЦІЙНІ ЗМІНИ В ЄВРОПІ. ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

У результаті навчально-пізнавальної діяльності учні/учениці зможуть:

Знати:

- *хронологічні межі* політики «перебудови»; *час* революцій у країнах Центрально-Східної Європи, Революції на граніті в УРСР, об'єднання Німеччини, створення СНД, поділу Чехословаччини, громадянської війни в Югославії та утворення нових незалежних держав на Балканах; *дати* Чорнобильської катастрофи, прийняття Декларації про державний суверенітет України, Акту проголошення незалежності України, референдуму на підтримку незалежності України;
- *зміст понять*: «прискорення», «гласність», «нове мислення», «парад суверенітетів», «плюралізм», «путч», «референдум», «оксамитова революція», «осінь народів», «революція на граніті», «шокова терапія»;
- *передумови* краху комуністичних режимів у СРСР і країнах Центрально-Східної Європи;

- *специфіку* радикалізму і консерватизму в умовах революційних перетворень;
- *історичне значення* проголошення незалежності України, проведення всеукраїнського референдуму і виборів президента 1991 р., об'єднання Німеччини.

Уміти:

- встановити *хронологічну послідовність і синхронність фактів*, що відображають лібералізацію суспільного життя в СРСР під час «перебудови», розпад «соціалістичного табору», боротьбу за українську державність;
- *використовувати карту як джерело інформації* про геополітичну ситуацію в Європі та світі на зламі 1980–1990-х рр.;
- *прогнозувати* зміни в геополітичному становищі держав Центрально-Східної Європи після краху комуністичних режимів і розпаду СРСР;
- *аналізувати*: а) внутрішню і зовнішню політику СРСР; б) економічні процеси, громадсько-політичне, культурне і повсякденне життя в УРСР у період «перебудови»;
- *охарактеризувати процеси*: а) зародження приватного підприємництва; б) утвердження в СРСР політичного та ідейного плюралізму; в) розгортання національних рухів у СРСР; г) поляризації українського суспільства в умовах «перебудови»;
- *визначити причини та наслідки* політики «перебудови», «параду суверенітетів», «Революції на граніті», розпаду СРСР;
- *розкрити ідейні засади* радикальної й поміркованої течій українського національного руху та української контркультури в умовах «перебудови»;
- *встановити відмінності* в ціннісних пріоритетах та ідеологічних орієнтирах різних поколінь українців, населення різних регіонів України;
- *виявити суперечності* політики «перебудови» («прискорення», «гласності», «нового мислення»), розуміння населенням УРСР базових принципів життя в суспільстві (свободи, рівності, справедливості та ін.).

Зміст навчально-пізнавальної діяльності

5.1. «Прискорення», «гласність», «нове мислення». Політика «перебудови»: цілі, напрями, етапи. Михайло Горбачов. Спроби реформування радянської економіки. Суперечливість політики «гласності». «Нове мислення» у зовнішній політиці СРСР. Особливості «перебудови» в УРСР.

5.2. Лібералізація суспільного та культурного життя. Національні рухи. Реабілітація репресованих і звільнення політичних в'язнів. Спроби реформувати політичну систему СРСР та консолідація консервативних сил. Втрата КПРС монополії на владу. Формування багатопартійності та

розгортання національних рухів. Українська контркультура. «Парад суверенітетів» і «новоогарьовський процес».

5.3. Українське суспільство в період «перебудови». Активізація громадських ініціатив в українському суспільстві. «Декларація принципів» Української Гельсінської Спілки. Народний Рух України за перебудову. В'ячеслав Чорновіл. Перехід частини партійної номенклатури на національно-демократичні позиції. Перші альтернативні вибори 1990 р. «Декларація про державний суверенітет України». «Революція на граніті». Формування багатопартійності.

5.4. Соціальне і повсякденне життя. Національні цінності та ідеологічні орієнтири населення України: регіональні відмінності. Ставлення до праці та державної власності. Початки приватного підприємництва та комерціалізації бюджетної сфери. Життєвий рівень населення. Житлова проблема. Сімейне життя і побут: конфлікт поколінь.

5.5. Осінь народів: революції в Центрально-Східній Європі. Польща: «Солідарність» і «Круглий стіл». Чехословаччина: «Оксамитова революція». Югославія: розпад і громадянська війна. Крах комуністичних режимів в Угорщині, Румунії, Болгарії. Об'єднання Німеччини.

5.6. Серпневий заколот 1991 року. Проголошення незалежності України. Спроба державного перевороту 1991 р. і розпад СРСР. Акт проголошення незалежності України. Леонід Кравчук. Всеукраїнський референдум 1991 р. та вибори Президента України. Створення Союзу Незалежних Держав (СНД).

Навчальний посібник стане у нагоді студентам-практикантам, учителям, учням та допоможе у викладанні історії у школі та в інших освітніх закладах.

Бажаємо успіху!

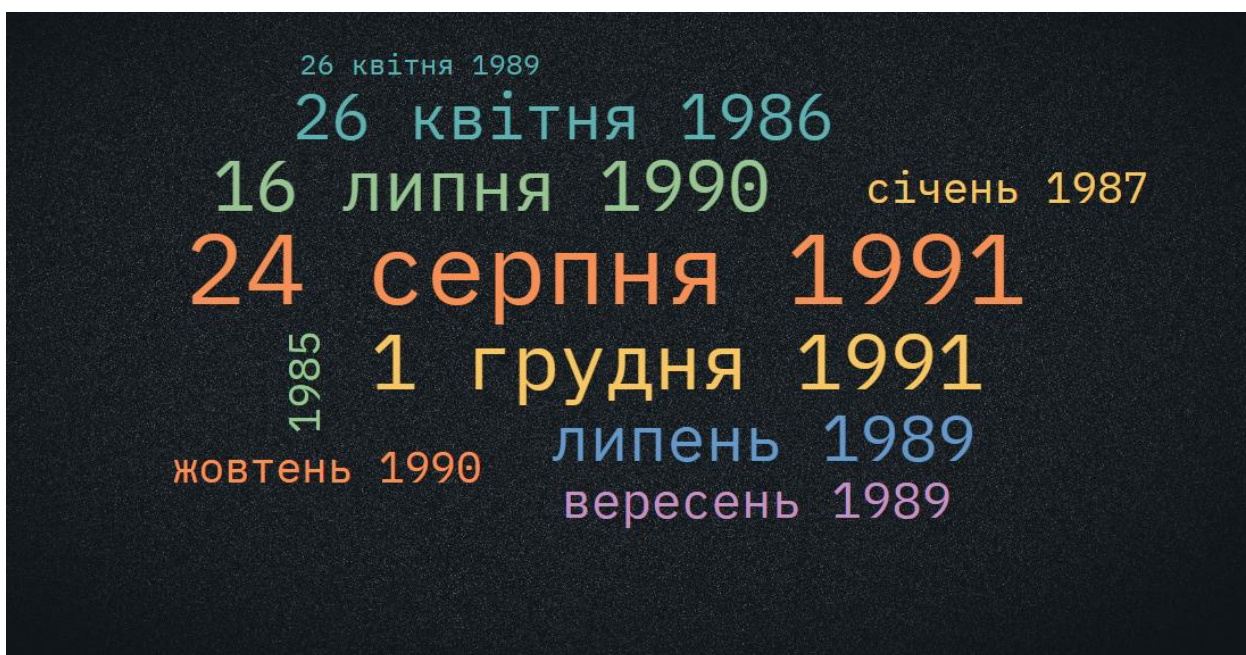
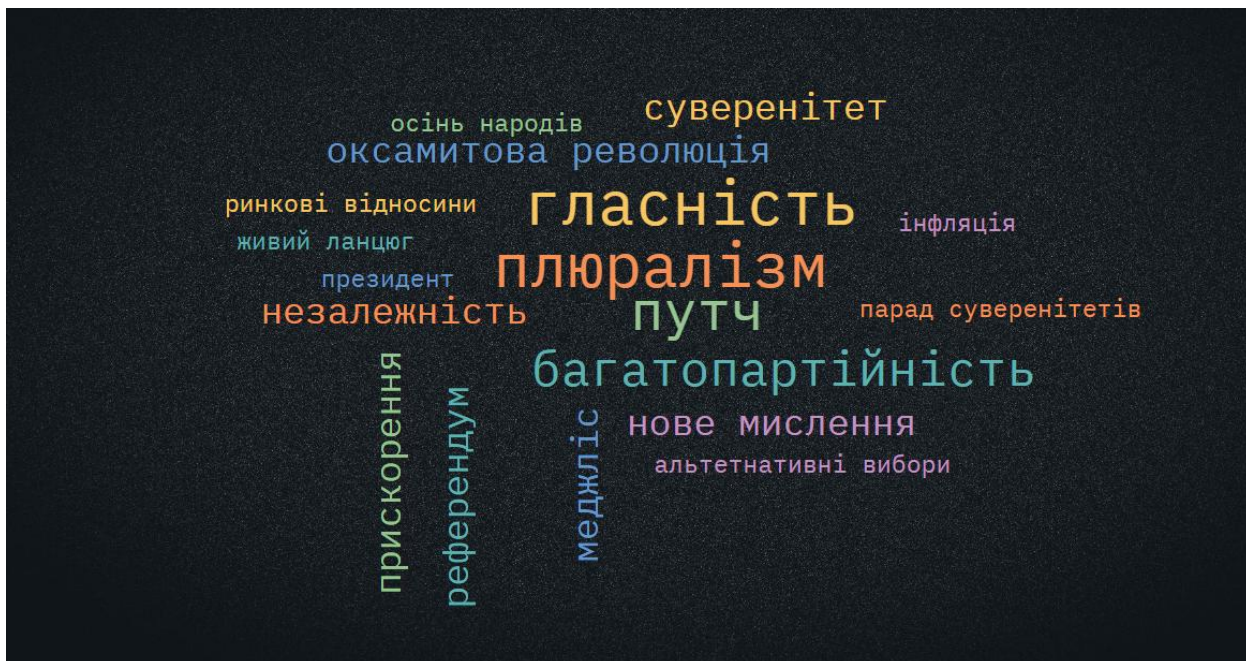
Хмара тегів

Хмара слів (хмара тегів, або зважений список) - це візуальне відтворення списку слів, категорій, міток чи ярликів на єдиному спільному зображенні. За допомогою хмари слів можна візуально відтворити певний матеріал у цікавий, незвичний спосіб. Це сприяє швидкому запам'ятовуванню інформації.

Можливості використання хмари слів на уроці:

- у «хмару» можна «зашифрувати» тему уроку, яку учні повинні визначити;
- «хмара» може слугувати як опорний конспект для подачі нового матеріалу та його узагальнення;
- можна запропонувати дітям прочитати в «хмарі» головне питання, на яке необхідно знайти відповідь протягом уроку;
- скласти речення або розповідь, використовуючи якомога більше слів з «хмари»;
- показати «хмару», складену зі слів, що відповідають темі уроку, і попросити пояснити їх зміст;
- перетворити нудний текст в цікаву головоломку;
- написати зашифровану листівку історичній особі;
- зробити «хмарку» підказок до теми;

Представлені нижче хмари тегів доцільно застосовувати на уроках узагальнення знань, для перевірки знань термінів, дат, а також історичних персоналій з теми «Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України».

Михайло Горбачов
В'ячеслав Чорновіл
Мустафа Джелієв
Левко Лук'яненко Леонід Кравчук
Володимир Івашко
Вітольд Фокін
Борис Єльцин
Володимир Щербицький
Ігор Юхновський
Віталій Масол
Іван Драч

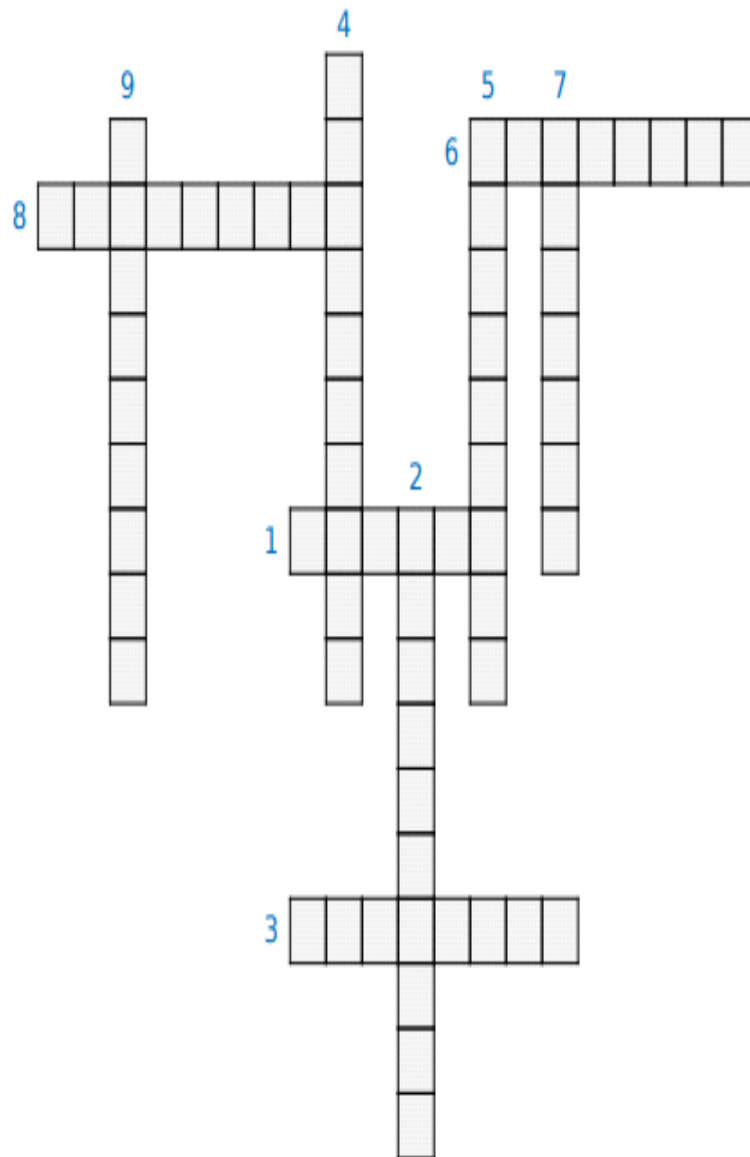
Кросворди

Кросворд "Юний ерудит"

Розгадайте кросворди та перевірте, наскільки добре ви засвоїли тему: "Проголошення незалежності України".

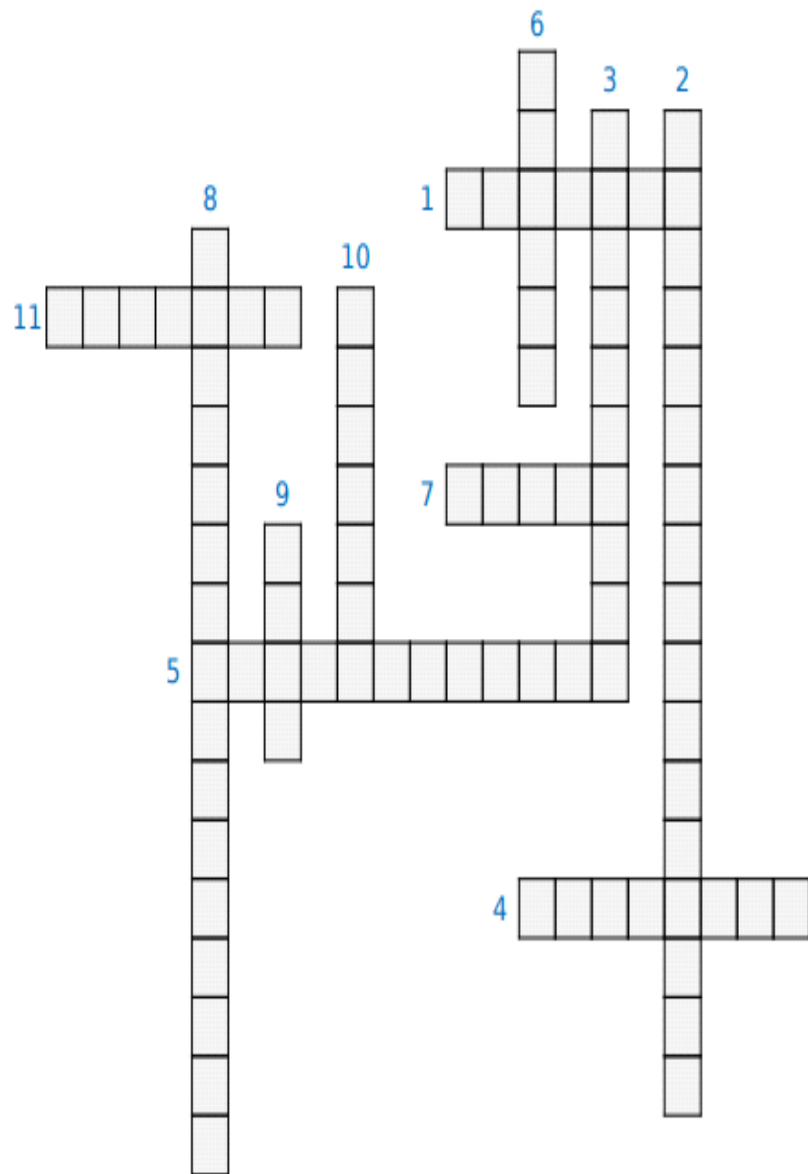
Кросворд №1

1. Занепад, крах, розвал, припинення функціонування будь-якої системи чи структури.
2. У квітні 1985 р. М. Горбачов поставив на розгляд до політбюро ЦК КПРС питання про боротьбу з якою проблемою?
3. Знецінення паперових грошей, що перебувають в обігу, падіння їх купівельної спроможності, яке супроводжується постійним зростанням цін на всі товари та послуги.
4. Політичний курс КПРС, розпочатий 1985 р. та спрямований на оздоровлення політичної, економічної та ідеологічних сфер життя в СРСР.
5. Політика максимальної відкритості в діяльності державних і громадських організацій, надання можливості отримувати достовірну інформацію, дізнатися правду про історичне минуле, висловлювати власну думку.
6. Який політичний діяч у березні 1985 р. прийшов до влади СРСР?
7. Місто, неподалік якого трапилась аварія на атомній станції?
8. Які наслідки колективізації замовчувалось у Радянському Союзі, про які стали говорити в період перебудови не лише іноземні видання?
9. Політична система, за якою влада здійснює свої повноваження у взаємодії з опозиційними партіями і громадськими організаціями, яким держава забезпечує право вільно відстоювати свої інтереси.

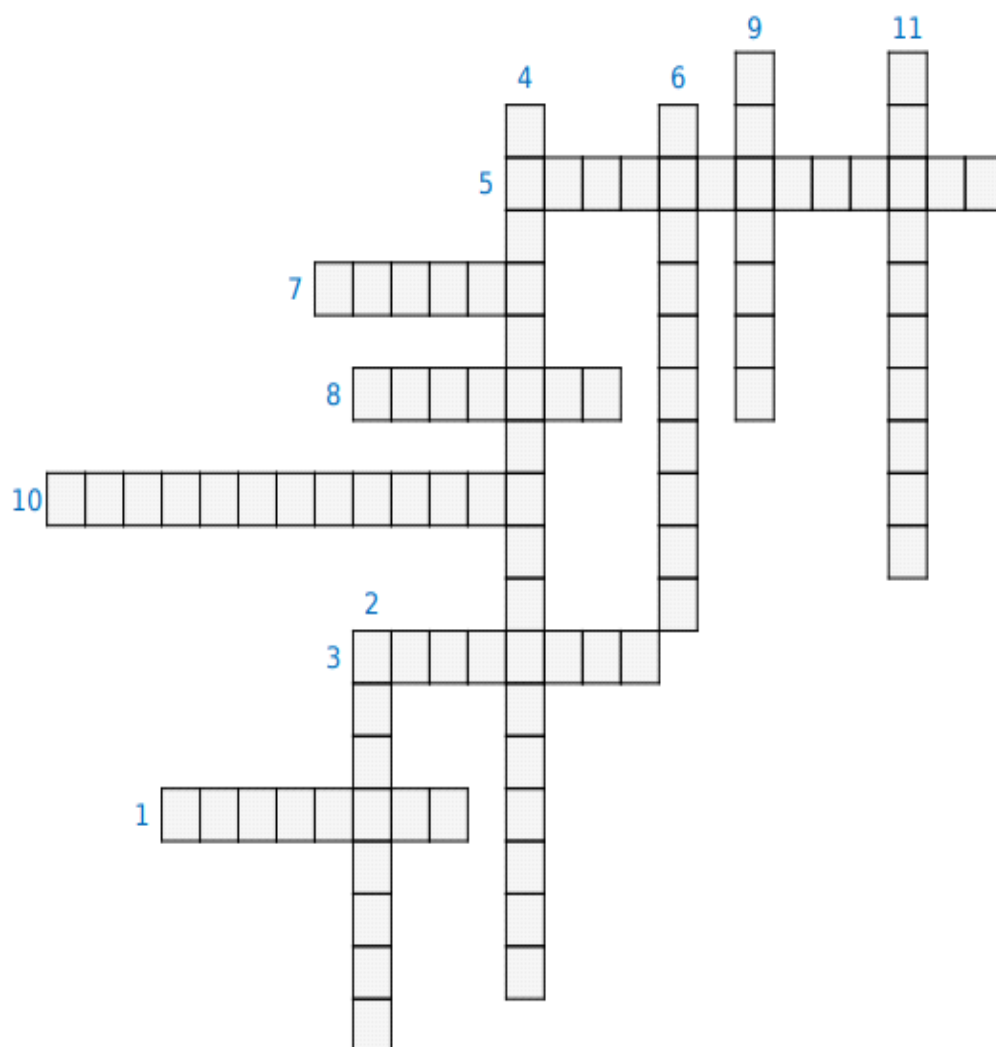
Кросворд №2

1. Тип економіки, яка працює поза межами державного контролю та регулювання, не сплачує обов'язкових платежів до бюджету країни.
2. Наявність у суспільстві, державі двох-трьох і більше офіційно зареєстрованих політичних партій і рухів
3. Закон, спрямований на рівноправну взаємодію державного і колгоспного секторів соціалістичної економіки, – це закон про ...
4. Хто очолював кримськотатарський національний рух?
5. Заходи для поновлення доброго імені жертв сталінського терору як за життя, так і після їх смерті.
6. Що символізувало єдність українців заходу і сходу наприкінці 1980-х рр.? Живий...
7. Розклад, занепад, загострення політичних, економічних, соціальних суперечностей.
8. Процес, під час якого Михайло Горбачов зустрічався з представниками союзних республік у президентській резиденції протягом 1991 р. з метою створення нового союзного договору.
9. Хто очолював спілку Українських письменників наприкінці 1980-х рр.?
10. Хто був рушійною силою страйків на Донбасі у 1989 р.?
11. Економічні відносини, що складаються в умовах багатоукладної ринкової економіки, вільної конкуренції і рівноправності суб'єктів господарювання .

Кросворд №3

1. Хто був основною рушійною силою «Революції на граніті»?
2. Ініціатор проголошення Декларації про державний суверенітет України, Акту проголошення Незалежності України, Один із ініціаторів створення Української Гельсінської Спілки та Кандидат у Президенти України на виборах 1991 р.
3. Місто, в якому у вересні 1989 р. відбувся фестиваль «Червона рута».
4. Політична системи суспільства, за якої соціальні групи мають можливість висловлювати власні позиції через своїх представників у політичних і громадських організаціях, внаслідок якої виникає...
5. Вибори, які надають право та можливість усім громадянам здійснювати вільний вибір шляхом голосування, обираючи між двома й більше кандидатами на виборну посаду.
6. Секретар ЦК КПУ, який 17 років перебував на посаді та був жорстким у боротьбі з «українським націоналізмом».
7. Голова Ради Міністрів УРСР, відставки якого вимагали учасники «Революції на граніті».
8. Форма сільськогосподарського підприємства на території СРСР.
9. Яке місто стало епіцентром шахтарських страйків на Донбасі?
10. Назва АЕС, на якій у 1986 році відбулася аварія.
11. Самостійність і незалежність держави у вирішенні внутрішніх і зовнішніх справ і врегулювання політичних та економічних відносин.

Відповіді до кросворду №1: 1-Колапс. 2-Алкоголізм, 3-Інфляція, 4-Перебудова, 5-Гласність, 6-Горбачов, 7-Прип'ять, 8-Голодомор, 9-Плюралізм,

Відповіді до кросворду №2: 1-Тіньова, 2-Багатопартійність, 3-Кооперація, 4-Джемілев, 5-Реабілітація, 6-Ланцюг. 7-Криза, 8-Новоогарьовський, 9-Драч, 10-Шахтарі, 11-Ринкові,

Відповіді до кросворду №3: 1-Студенти, 2-Чорновіл, 3-Чернівці, 4-Багатопартійність, 5-Альтернативні, 6-Щербицький, 7-Масола, 8-Колгосп, 9-Донецьк, 10- Чорнобильська, 11-Сувернітет,

Ребуси

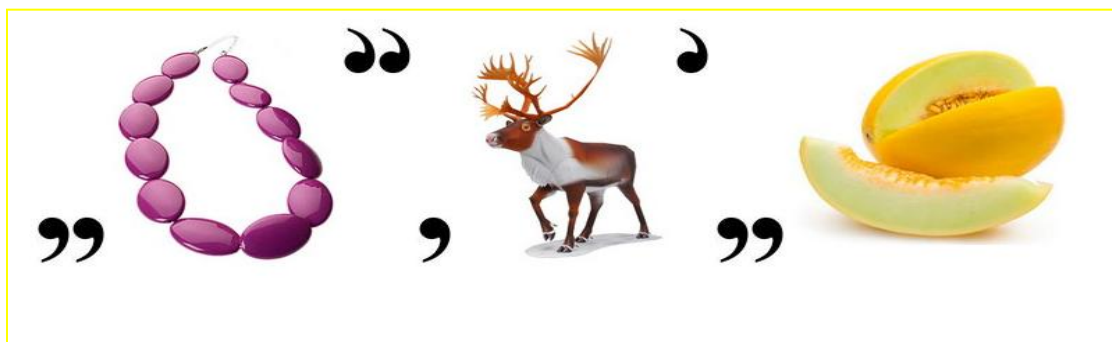
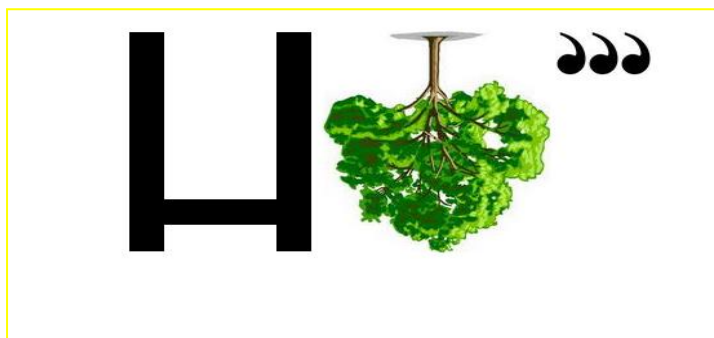
Ребус — загадка, в якій слова, що розгадуються, зображено у вигляді комбінації малюнків з літерами та іншими знаками. До кожної теми подано певну кількість ребусів, які діти повинні розгадати. Кожний ребус означає термін, який може складатися з одного або двох слів. Учні мають зрозуміти, що зображено на малюнку, та за допомогою умовних знаків скласти слово. Коли діти розгадують ребус, вони повинні пояснити його значення. Використання ребусів розвиває логічне мислення учнів, стимулює творчу активність, спонукає дітей до креативної діяльності. Вони дають змогу учням самостійно сформулювати тему уроку або назвати термін, що буде вивчатися. Їх можна застосовувати на всіх етапах уроку: актуалізації знань, вивчення нового матеріалу, закріплення матеріалу.

«Перебудова» Тема 5.1. «Прискорення», «Гласність», «Нове мислення»

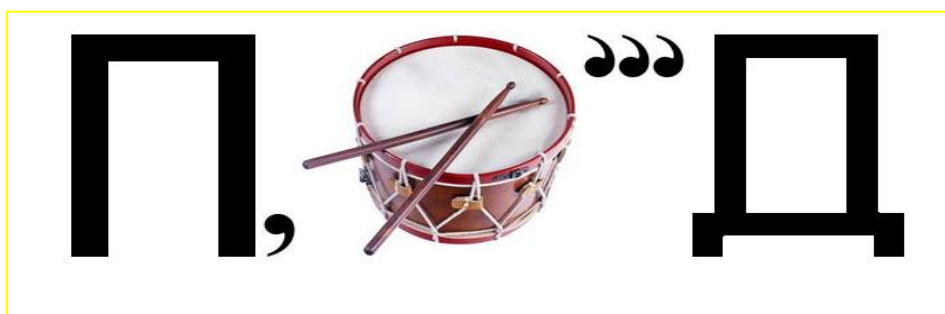
«Прискорення» Тема 5.1.

«Нові мислення» Тема 5.1.

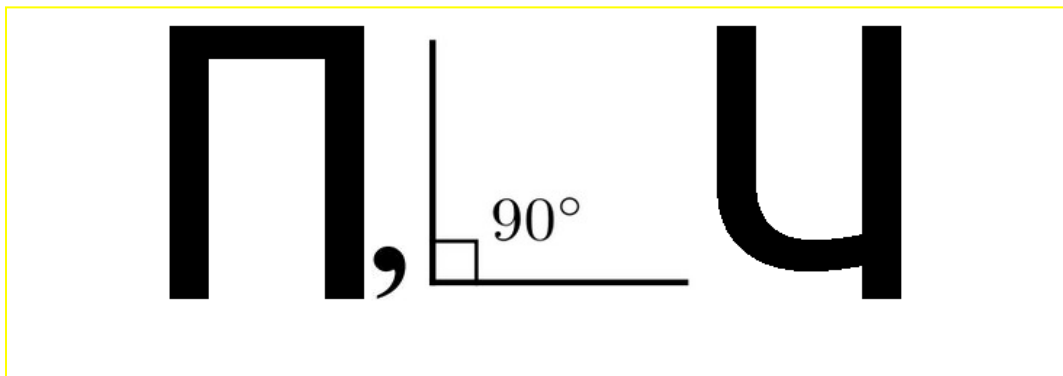

«Гласність» Тема 5.1.

«Парад суверенітетів» Тема 5.2. «Лібералізація суспільного та культурного життя. Нац. рухи»

«Путч» Тема 5.2.

«Референдум» Тема 5.4. «Повсякденне життя»

«Осінь народів» Тема 5.5. «Осінь народів: революції в Центрально-Східній Європі»

«Шокова терапія» Тема 5.3. Українське суспільство в період «перебудови»

«Оксамитова революція» Тема 5.5. «Осінь народів: революції в Центрально-Східній Європі»

«Революція на граніті» Тема 5.3. Українське суспільство в період «перебудови»

«Солідарність» Тема 5.5. «Осінь народів: революції в Центрально-Східній Європі»

«Круглий стіл» Тема 5.5. «Осінь народів: революції в Центрально-Східній Європі»

QR-коди

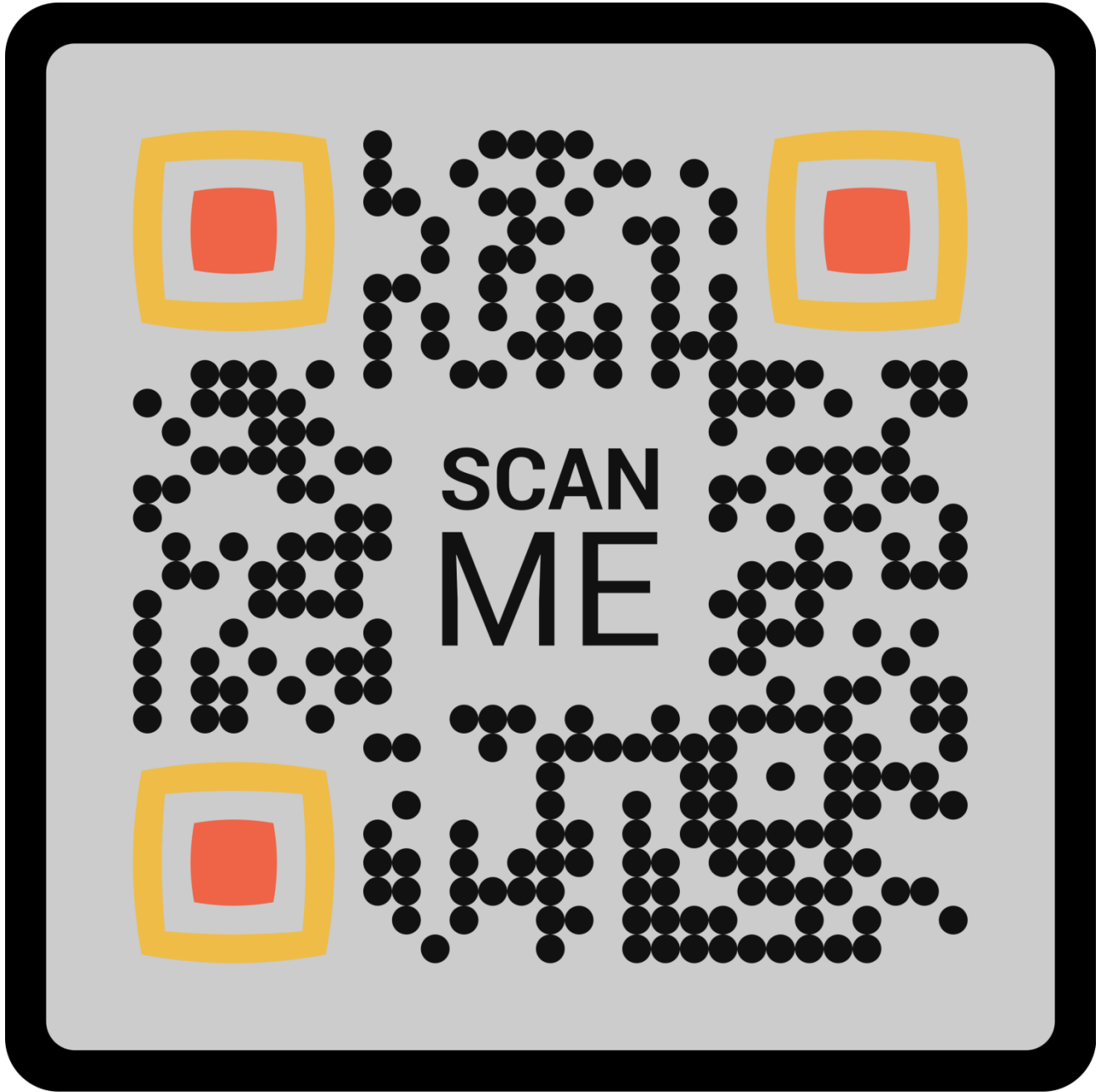
Дані QR – коди доцільно використовувати при вивченні теми «Революція на граніті», де зображено унікальні фото матеріали, за допомогою яких учні краще засвоять матеріал.

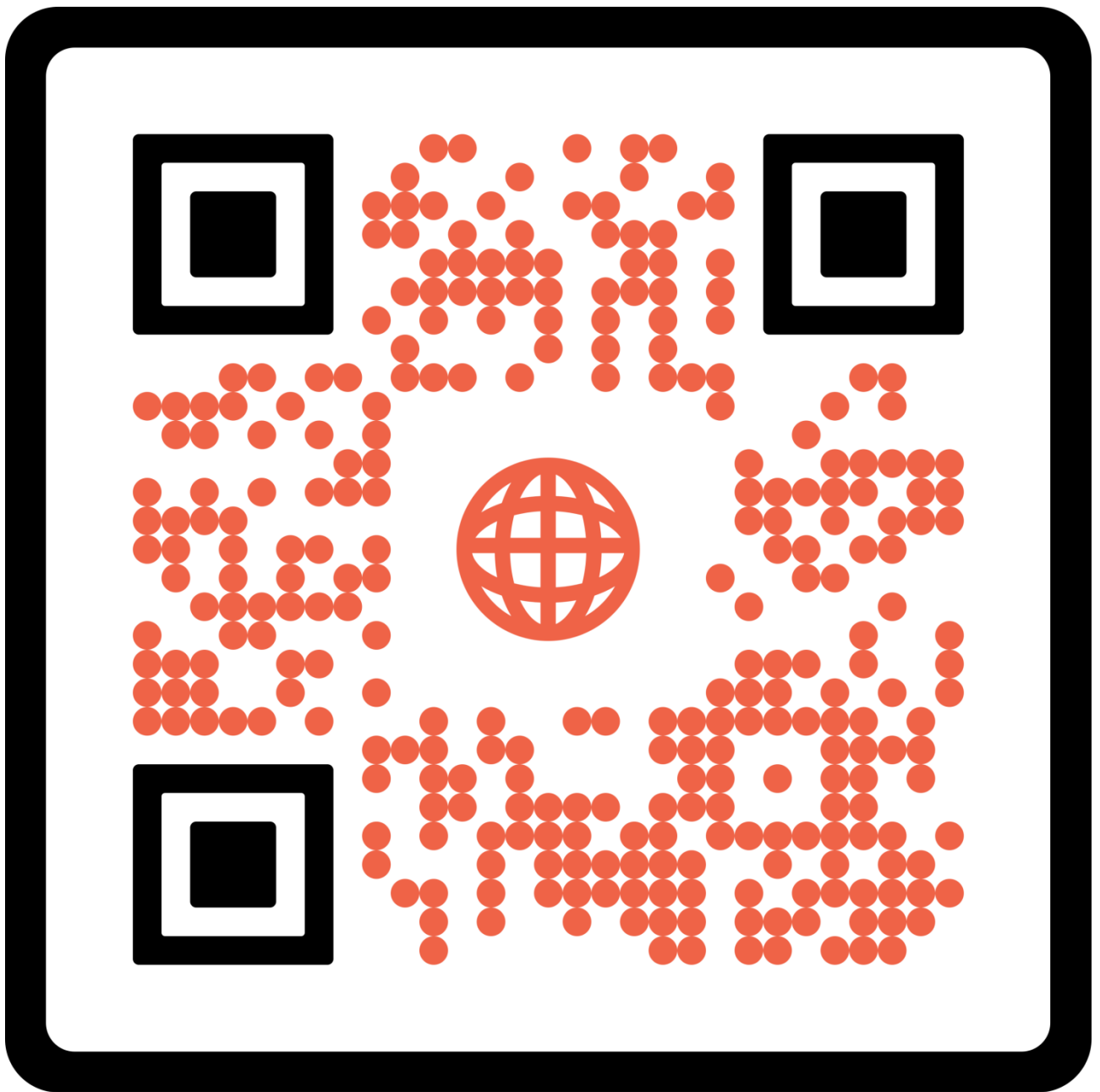
Вивчаючи тему незалежності України, слід посилатися на документи. За цими QR – кодами Ви відкриєте: Декларацію про державний суверенітет України, Акт проголошення незалежності України, відео про підписання Біловезької угоди.

Просканувавши цей код, Ви отримаєте короткий відео виклад матеріалу, розглядаючи питання «осінь народів».

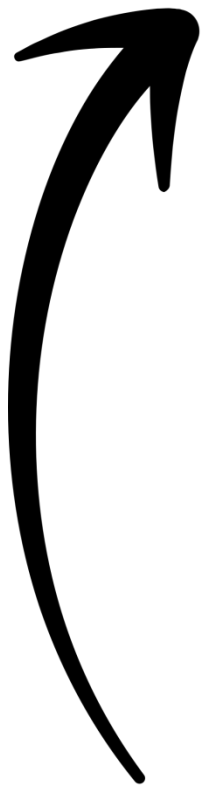

SCAN ME

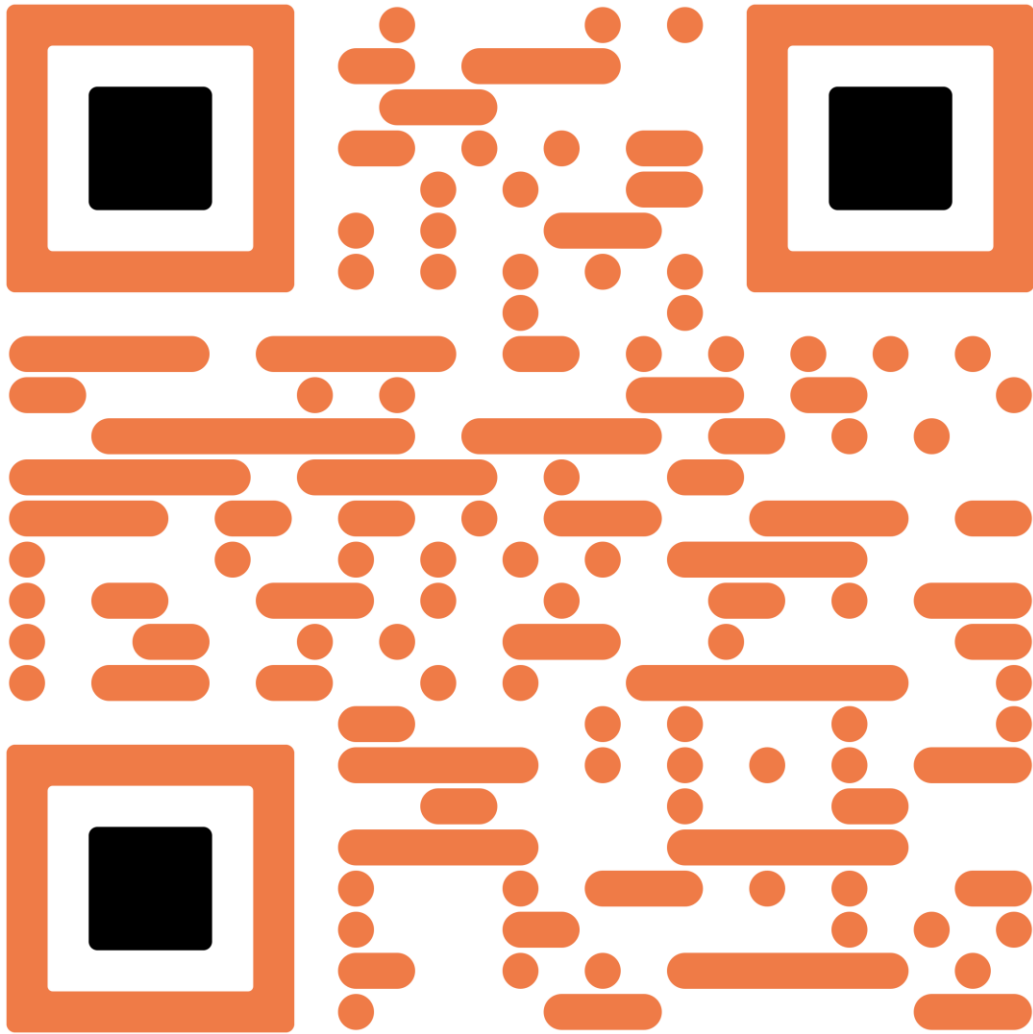

SCAN ME

SCAN ME

Узагальнення знань у формі тесту по темі:

«Революційні зміни в Європі. Проголошення незалежності України»

Мета тесту полягає у перевірці знань учнів з заданої теми, поглиблення вивчення матеріалу. Включає в себе тести з фотоматеріалами, щоб різносторонньо оцінити знання учнів і розвинути зорову пам'ять.

1. Подивіться уважно на фото та дайте відповідь на питання

Коли відбулася подія, яка зазначена на фотографії

- а) 12 червня 1988 р.
- б) 16 липня 1990 р.
- в) 26 квітня 1989 р.
- г) 24 серпня 1991 р.

2. Назвіть першого президента СРСР

- а) Леонід Брежнєв
- б) Леонід Кравчук
- в) Юрій Андропов
- г) Михайле Горбачов

3. Що ухвалив пленум ЦК КПРС, який відбувся 23 квітня 1985 року?

- а) запровадження антиалкогольної компанії
- б) проголошення курс на перебудову
- в) запровадження гласності
- г) запровадження ринкової економіки в СРСР

4. Коли відбулися перші альтернативні вибори до Верховної Ради УРСР та місцевих рад УРСР?

- а) 28 квітня 1990 рік
- б) 4 березня 1990 рік
- в) 6 червня 1990 рік
- г) 3 серпня 1990 рік

5. Назвіть першу офіційну партію УРСР, яка була зареєстрована міністерством юстиції УРСР 5 листопада 1990 рік.

- а) НРУ
- б) УРП
- в) СДП
- г) ДПУ

6. Хто очолив Українську Гельсінську Спілку 7 липня 1988 р.?

- а) Петро Григоренко
- б) Ігор Юхновський
- в) Левко Лук'яненко
- г) Юрій Щербак

7. Назвіть основні вимоги студентів під час Революції на граніті.

- а) проголошення незалежності України
- б) підвищення стипендії та пільговий проїзд студентів на всі види громадського транспорту
- в) обрання нового президента СРСР
- г) відмова парламенту УРСР від підписання нового союзного договору

8. Хто став першим секретарем ЦК КПУ з 28 вересня 1989 року?

- а) Володимир Івашко
- б) Леонід Кравчук
- в) Вітольд Фокін
- г) Володимир Щербицький

9. Укажіть основні причини перебудови

- 1. антиалкогольна компанія
- 2. нафтова криза
- 3. відставання СРСР у соціальному економічному розвитку від західних держав
- 4. падіння авторитету КПРС перед суспільством
- 5. діяльність ЦРУ в СРСР
- 6. неможливість радянської влади на реагувати на глобальні проблеми

--	--	--

10. Які нові терміни з'явилися в політичному житті СРСР за часів перебудови?

- 1. дисидентство
- 2. гласність
- 3. прискорення
- 4. плюралізм
- 5. застій
- 6. лояльний соціалізм
- 7. радгоспи

--	--	--

11. Коли відбувся страйк робітників на Гданській судноверфі ім. Леніна?

- а) 14 вересня 1980 р.
- б) 14 березня 1980 р.
- в) 14 квітня 1980 р.
- г) 14 серпня 1980 р.

12. Хто зображений на фотографії

- а) Валенса
- б) Гомулка
- в) Брачовик
- г) Яглинський

13. Коли було офіційно утворено партія Солідарність у Польщі?

- а) 24 листопада 1980 р.
- б) 16 березня 1980 р.
- в) 16 грудня 1980 р.
- б) 13 квітня 1980 р.

14. Коли відбулися вибори до польського Сейму?

- а) 5 квітня 1989 р.
- б) 27 вересня 1988 р.
- в) 4 червня 1989 р.
- г) 24 серпня 1989 р.

15. Назвіть головного реформатора польської економіки 90-х рр.

- а) Л. Бальцерович
- б) Л. Валенса
- в) А. Дуда
- г) А. Квасьневський

16. Скільки місць отримала Солідарність у сеймі зі 100 :

- а) 45
- б) 92
- в) 31
- г) 100

17. Хто зображений на фотографії?

- а) Вацлав Гавел
- б) Ян Палахи
- в) В. Чаловський
- г) А. Дубчик

18. Коли відбулася перші перемовини за круглим столом у Чехословаччині?

- а) 19 листопада 1989 р.
- б) 15 січня 1990 р.
- в) 22 грудня 1989 р.
- г) 1 грудня 1990 р.

19. Чому розпадалися країни Варшавського договору

- 1. зміна свідомості громадян
 - 2. криза комуністичних партій, які очолювали державу
 - 3. діяльність агентів ЦРУ в країнах Варшавського договору
 - 4. нафтова криза
 - 5. підростання нового покоління громадян країн Варшавського договору
 - 6. незадоволення країн-членів Варшавського договору контролем СРСР зовнішній політики
7. нестача грошей в СРСР щодо фінансування комуністичних партій у Східній Європі

--	--	--

20. Які держави входили до Варшавського договору?

- 1. Югославія
- 2. Польща
- 3. Італія
- 4. Чехословаччина
- 5. Болгарія
- 6. ФРН

--	--	--

21. Які причини оголошення Україною незалежності у 1991 р.?

- А) державне управління було сильно зав'язане на Москву, яка приймала рішення без врахування місцевих реалій

- Б) 1990 р. вперше пройшли багатопартійні парламентські вибори і до українського уряду увійшли люди, які підтримували ідею незалежності
- В) серпневий путч 1991 р. показав, що при владі знаходиться багато людей, які хотіли б повернути СРСР репресіями та залізною завісою
- Г) всі варіанти вірні

22. У якому році православна церква святкувала тисячоліття хрещення Русі, що поклало початок релігійному відродженню в УРСР та СРСР

- А) у 1980 р.
- Б) у 1985 р.
- В) у 1990 р.
- Г) у 1988 р.

23. У чому полягала мета курсу на «перебудову», проголошеного новим керівництвом КПРС на чолі з М. Горбачовим

- А) у ліквідації КПРС і формуванні багатопартійної системи
- Б) у наданні незалежності республікам Радянського Союзу
- В) у встановленні культу особи лідера КПРС М. Горбачова
- Г) у вдосконаленні всіх сфер життя радянського суспільства

24. Закон «Про економічну самостійність УРСР» був прийнятий:

- А) як складова політики перебудови в СРСР
- Б) після проголошення Акту проголошення незалежності України
- В) із метою реалізації рішень Всесоюзного референдуму, що відбувся 17 березня 1991 р.
- Г) з метою реалізації положень Декларації про державний суверенітет УРСР

25. Яке твердження характеризує політику прискорення, проголошену радянським керівництвом у 1985 р.

- А) перехід до ринкової економіки
- Б) збільшення витрат на технічне переоснащення промисловості
- В) відмова від директивного планування
- Г) визнання приватної власності

26. Що засвідчила Біловезька угода 8 грудня 1991 р.?

- А) Розпад ООН
- Б) Розпад СРСР
- В) Створення СРСР
- Г) Перемогу у серпневому путчі

27. Кого не запросили на Біловезьку зустріч 8 грудня 1991 р.?

- А) Леоніда Кравчука
- Б) Бориса Єльцина
- В) Станіслава Шушкевича
- Г) Михайла Горбачова

28. Як називалася перша українська валюта часів незалежності, введена в обіг 1992 р.?

- А) Рублі
- Б) Гривні
- В) Купоно-карбованці
- Г) Копійки

29. Що таке «парад суверенітетів» 1989-90 рр.?

- А) Заява республік про те, що їх внутрішні закони мають перевагу над радянськими
- Б) Присяга на вірність СРСР
- В) Колективна парадна хода громадян різних республік на Червоній Площі;
- Г) Мовчазна акція протесту очільників республік у Кремлі

30. Скільки референдумів було перед здобуттям Україною незалежності?

- А) Один
- Б) Два (на першому проголосували за збереження СРСР, на другому – за незалежність)
- В) Три (і всі були за незалежність)
- Г) Чотири (два – за, два – проти)

31. Чому українці на першому референдумі 17 березня 1991 р. проголосували за збереження СРСР, а за кілька місяців на другому референдумі 1 грудня 1991 р. – за незалежність?

- А) Їм пообіцяли перетворення СРСР на федерацію з децентралізацією, правами і свободами, але серпневий путч 1991 р. довів, що це омана, і до влади у будь-який момент можуть повернутися люди, які все це скасують;
- Б) Країна, яку їм пообіцяли на першому референдумі, так і не народилася;
- В) Обидва варіанта вірні
- Г) Немає правильної відповіді

32 . Категорії населення, що чинили активний опір політиці радикальних реформ у СРСР у роки «перебудови»

- А) колгоспники, робітники, партноменклатура
- Б) інтелігенція, колгоспники, робітники
- В) партноменклатура, працівники державного апарату, офіцери-військовослужбовці
- Г) військовослужбовці, інтелігенція, колгоспники

33. Сутність поняття «системна криза», як прийнято характеризувати стан СРСР на середину 1980-х рр.:

- А) кризовий стан усіх ланок і сфер життя радянського суспільства, зокрема економіки, політичної сфери та соціальних відносин

Б) криза політичної надбудови, що спричинила зміну партійного керівництва Радянського Союзу і зокрема України протягом кількох років

В) кризовий стан економіки, неможливість її подальшого розвитку без докорінних змін.

Г) відсутність соціальної рівності, а внаслідок цього загострення суперечностей між соціальними верствами населення СРСР

34. Про кого йдеться у тексті: «1985 р. повернувся до Львова, де відновив правозахисну діяльність, видання «Українського вісника». Навесні 1990 р. обраний головою Львівської обласної ради народних депутатів. На перших виборах Президента України у 1991 р. посів друге місце, здобувши підтримку 23,27% виборців. У грудні 1992 р. став головою Народного Руху України»?

А) Л. Лук'яненко

Б) М. Руденко

В) В. Чорновіл

Г) С. Хмара

35. У якому місті в 1989 р. відбулася перша масова демонстрація під синьо-жовтими прапорами?

А) Києві

Б) Львові

В) Харкові

Г) Донецьку

36. Установіть відповідність між плакатами та історичними періодами, які вони характеризують.

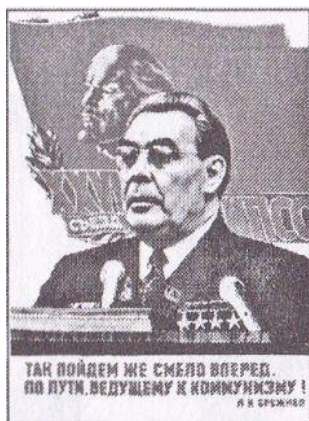
А) Радянська модернізація України (1929-1938 рр.)

Б) Повоєнна відбудова та розвиток (1946 - початок 1950-х рр.)

В) Політична та економічна лібералізація суспільства (1953-1964 рр.)

Г) Загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.)

Д) Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985-1991 рр.)

2

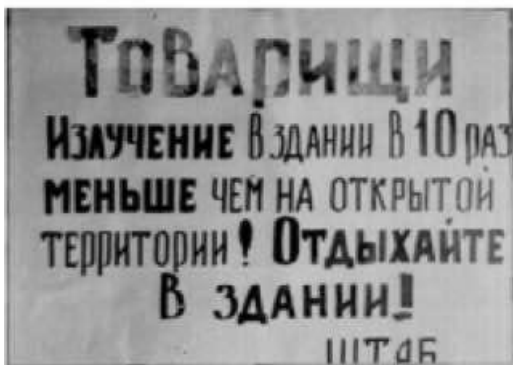
3

4

37. Які події спричинили появу такого оголошення?

- А) студентські протести під час «Революції на граніті»
- Б) здійснення антитерористичної операції на сході України
- В) масові виступи населення в Києві під час Революції Гідності
- Г) ліквідація наслідків аварії на Чорнобильській АЕС

38. У якому році відбулася подія, до якої закликав зображений плакат?

- А) 1990 р.
- Б) 1991 р.
- В) 1989 р.
- Г) 1988 р.

39. Витяг з якого документа подано нижче:

«Українська РСР забезпечує верховенство Конституції та законів Республіки на своїй території. Українська РСР самостійно визначає свій економічний статус і закріплює його в законах. Українська РСР має право на власні Збройні Сили».

- А) Декларація про державний суверенітет України
- Б) Акт проголошення незалежності України

- В) Декларація прав національностей України
Г) Закон «Про економічну самостійність Української РСР»

40. Який відсоток громадян УРСР проголосували за незалежність України на Всеукраїнському референдумі (у%):

- А) 54 %
Б) 91%
В) 82%
Г) 77%

41. Що стало однією з головних причин погіршення ситуації в СРСР на рубежі 1980-1990-х рр.?

- а) намагання політичного керівництва країни на чолі з М. Горбачовим сумістити нові демократичні форми життя зі старими тоталітарними структурами
б) агресивні дії Іраку щодо Кувейту, підтримані Радянським Союзом
в) зміни в силових міністерствах, що їх проводило керівництво країни
г) загострення конфлікту в Нагірному Карабасі

42. Хто такий Вітольд Фокін

- а) перший президент України
б) міністр оборони України
в) голова української делегації в Біловезькій Пущі
г) прем'єр-міністр України

Відповіді до тесту

1.	Б
2.	Г
3.	Б
4.	Б
5.	Б
6.	В
7.	Г
8.	А
9.	3,4,6
10.	2,3,4
11.	Г
12.	А
13.	А
14.	В
15.	А

16.	Б
17.	А
18.	В
19.	2,6,7
20.	2,4,5
21.	Г
22.	Г
23.	Г
24.	Г
25.	Б
26.	Б
27.	Г
28.	Б
29.	А
30.	А

31.	А
32.	А
33.	В
34.	В
35.	Б
36.	1-г 2-б 3-в 4-д
37.	Г
38.	А
39.	А
40.	Б
41.	А
42.	Г

Список використаних джерел та літератури до теми

1. Бацак Н. Міжнародна наукова конференція "День України в Європі: інновації, акценти, рефлексії" // Український історичний журнал. 2018. № 5. С.8-9
2. Біла С.В. Робота опорних навчальних закладів // Завуч. Усе для роботи. 2017. № 13. С. 23-28
3. Блекер В. Посткатастрофічний міський текст: читання міста в післявоєнній Східній та Центральній Європі // Місто: історія, культура, суспільство. Е-журнал урбаністичних студій. 2020. № 8. С.32-41
4. Булгакова О. "Перебудова" в долі наукової інтелігенції: академік Іван Лукінов // Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика. 2016. №21 С.123-126
5. Булгакова О. В. Круглий стіл "Шлях до незалежності: до 25-річчя прийняття Декларації про державний суверенітет України"// Український історичний журнал. 2015. № 5. С.46
6. Верстюк В. Соборність в українській суспільно-політичній думці та реальній політиці (до 100-річчя проголошення Акту злуки) // Український історичний журнал. 2019. № 1.С.4-9
7. Віднянський С. Угорська революція 1956 року в українській історіографії та мемуаристиці // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки і знахідки. 2017. Вип. 26. С.12-18
8. Горенко О. Горбачовська перебудова в контексті проблеми стилю мислення. Київ: Вид.- Ранок, 2016. С.21
9. Даниленко В. Україна напередодні відновлення незалежності: соціальна криза // Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика. 2017. Вип. 22. С.33-35
10. Добровольський В.В., Костенко О.К. Використання мультимедійних і дистанційних технологій у професійній діяльності педагога-новатора // Завуч. Усе для роботи. 2017. №3-4. С.2-5
11. Іванов В. Берлінська криза 1958–1963 рр. як апогей протистояння СРСР та США на німецькій землі // Міждисциплінарні гуманітарні студії. Сер.: Історичні науки. 2015. Вип. 2. С. 9-10
12. Інформація про "круглий стіл" "Горбачовська "перебудова": український контекст (до 30-річчя проголошення курсу)" (м. Київ, Інститут історії України НАН України, 21 травня 2015 р.) // Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика. 2016. Вип. 21. С. 5-16
13. Лаврук Н.М. Робота з молодими та малодосвідченими вчителями в освітньому окрузі // Завуч. Усе для роботи. 2017. № 5-6. С. 13-21.

14. Лоха Л. Нові підходи до вивчення історії ХХ ст. // Історія України, 2016, січень, №4. С.13-15
15. Нова українська школа. Каталог виставки / Рідна школа. 2017. № 11-12. С.8-15
16. Пазюк С.З. Децентралізація освіти в громаді: нові можливості та ризики// Управління школою. 2017. № 16-18. С.19-21
17. Пелагейченко М.Л. “Урок твоєї мрії”. Посібник для вчителя. Київ: Ранок, 2019. С.30
18. Смолій В. Горбачовська "перебудова": український контекст (до 30-річчя проголошення курсу) // Україна ХХ століття: культура, ідеологія, політика. 2016. №12. с.24-33